

Europa er død - den Fjerde Verden leve!

af Arkaluk Lynge, medlem af KIA's kollektive ledelse

Sidste sommer gæstede Danmarks Canada-ambassadør Grønland. Som alle andre gæster blev han modtaget på behørig vis. Dvs. at lokale myndigheder inviterede gæsten på middag, hvor de nødvendige ceremonier blev gennemført. Således blev han venligt modtaget af Egedesminde kommunalbestyrelse, hvor man gav ham de oplysninger, som man syntes var nødvendige for hans arbejde. Et af kommunalbestyrelsesmedlemmerne spurgte ham, om han kunne være kommunalbestyrelsen behjælpelig med at skaffe Egedesminde by en venskabsby i Akilinek, hvor der jo som bekendt lever inuit, samme slag som os, samme kulturelle baggrund – samme sprog.

Baggrunden var det vellykkede besøg i 1958, da inuit fra Akilinek gæstede os, og vi fik lejlighed til på nærmeste hold at stifte bekendtskab med vore frænder. Desuden forholdt det sig således, at et af kommunalbestyrelsens medlemmer deltog i den Arktiske Konference i København i 1973 og blev interesseret i at skabe varige kontakter.

Ambassadør Hans Tabors svar var: Hvad vil I med dem?

Og derved blev det.

Hvad vil vi med disse kontakter? Svaret ligger i et spørgsmål til jer, altså jer danskere, hvad vil I med Sverige, Norge og Norden i det hele taget? Hvad vil I med Europa, De Europæiske Fællesskaber?

For jer er svaret først og fremmest økonomiske interesser. Men det kan også være, fordi I vil oprette og pleje fælles interesser, på det menneskelige og kulturelle plan.

Deri ligger også svaret, når vi har etableret de kontakter på international basis, som nu er blevet de vigtigste, vi nogensinde har haft.

De grønlandske organisationer i København har nu i årevis arbejdet på det internationale plan. To konferencer har vi deltaget i i Frankrig, den første i 1969 og den anden i 1973 om udvinding af gas og olie i arktiske egne. Det næste blev Arctic Peoples' Conference i København i 1973. Derudover har Unge Grønlænderes Råd (KIA) etableret kontakter til de andre nordatlantiske folk, og vi har givet fiskerne i Grønland mulighed for at diskutere fælles interesser med islandske, færøske og nordnorske fiskere.

Den vigtigste konference blev the 1st World Conference of Indigenous Peoples, som jeg her skal give en analyse af. Forhistorien ønsker jeg ikke at komme nærmere ind på, men henviser til Helge Kleivans artikel i tidsskriftet „Grønland“ nr. 5 – 1973.

Betegnelsen Indigenous People referer til et folk, som lever i et land, der har en befolkning, der består af forskellige etniske grupper, og som selv er efterkommere af de oprindelige beboere i området, og som ikke kontrollerer den nationale regering inden for det land, de hører ind under.

Af forskellige grunde har man i første omgang undgået at tage de europæiske, afrikanske og asiatiske kontinenter i betragtning ved den første internationale konference for indfødte folk. Der deltog etniske grupper fra ialt 18 stater, blandt hvilke stater i Latinamerika og Nordamerika dominerede. Brasilianerne var inviteret, men landet med verdens mest barske indianerudryddelsespolitik kunne man på forhånd have afskrevet. Deltagerne fra Colombia kunne ikke komme ud af landet. Fra Skandinavien deltog samerne. Fra Stillehavsområdet var der repræsentanter fra de oprindelige befolkninger fra Australien og New Zealand (maorierne) og en enkelt fra Hawai (der jo som bekendt er koloniseret af USA).

Konferencens vigtigste resultat blev dannelsen af Indfødte Folks Verdensråd. Formålet med dannelsen af denne organisation er at sikre indfødte folks enhed og at give mulighed for at udveksle informationer blandt indfødte folkeslag i hele verden. At støtte og

styrke organisationer, som varetager indfødte folks politiske og kulturelle interesser i forskellige lande. Organisationen skal arbejde for afskaffelse af mulighederne for fysisk og kulturel ødelæggelse og folkedrab og bekæmpe racisme. At sikre politisk, økonomisk og social retfærdighed for indfødte folk, og at etablere og styrke begrebet „oprindelige og kulturelle rettigheder“ baseret på princippet om lighed mellem indfødte folk og folk i stater, som måtte omgive dem.

Medlemskab i organisationen kan opnås af organisationer i et land, eller sammenslutninger af organisationer, hvis formål er selvbestemmelse, og som repræsenterer indfødte folk.

Organisationens fundament er generalforsamlingen, i hvilket hvert medlemsland har 3 delegater med én stemme. Generalforsamlingen skal mødes hvert andet år og vælger for hver samling en formand, som skal virke indtil næste generalforsamling. For de første to år valgte forsamlingen naturligt nok initiativtageren bag konferencen, Chief George Manuel, der er præsident for National Indian Brotherhood i Canada. Generalforsamlingens resolutioner skal videreføres af 4 medlemmer i eksekutivkomiteen. For indeværende samling er følgende valgt: For Stillehavsområdet, Neil A. Watene fra New Zealand; for Sydamerika, Clemente Alcon fra Bolivia; for Mellemamerika, Julio Dixon fra Panama, og for samerne og grønlanderne, Nils Aslak Sara fra Samelandet.

Eksekutivkomiteen holder periodevis møder, og under disse møder kan de

Chief George Manuel.

A. P. I.: Mogens Holmberg.

medlemsorganisationer, der ikke er repræsenteret i komiteen, deltage, når sager, der specielt angår dem, drøftes. Eksekutivkomiteens daglige forretninger varetages af sekretariatet, hvis øverste chef er generalsekretæren, som vælges af generalforsamlingen. For indeværende samling valgtes Sam Deloria, en jurist som i øjeblikket er tilknyttet NIB, oprindelig udlånt af National Congress of American Indians, USA.

Sekretariatet kan ansætte folk fra de forskellige indfødte grupper og kan påtage sig opgaver, også af midlertidig karakter, som de forskellige medlemsorganisationer beder det om at varetage.

Indfødte Folks Verdensråd er skabt i erkendelse af det faktum, at FN ikke arbejder for etniske grupper, men for stater, der har helt specifikke interesser, der bl. a. medfører en manglende anerkendelse af de etniske mindretal, hvis landområder de uretmæssigt har taget.

Hvad Grønlands medlemskab angår, er der visse problemer, som er nødvendige at få løst. Den fremtrædende hjemmestyrepolitiker Jonathan Motzfeldt udtalte på et orienteringsmøde mellem vores Internationale Komite og Landsrådets forretningsudvalg, hvor Kommunernes Landsforening også var til stede, at deltagelse (direkte deltagelse) var uønsket fra Landsrådets side, så længe hjemmestyreproblematikken var under diskussion, og at det ville være en provokation overfor den danske regering „af hensyn til vores forhandlings-situation“. Resultatet blev dog, at Landsrådet efter mange henvendelser og samtaler endelig udpegede en af dets embedsmænd som observatør. Lands-

rådet melder sig altså blandt de organisationer, som mener at kontrollere den nationale regering! Naturligvis skyldes Landsrådets stillingtagen kommunismeforskrækkelsen og dets meget store mistro til fri meningsdannelse og medleven i det borgerlige demokrati. Det viser dets reaktion mod Unge Grønlanderes Råds demonstration mod oliekoncessionerne, hvor Jørgen Olsen i sin velkomstale til Landsrådets første møde i den nye valgperiode sagde: „På hvis vegne eller i hvis navn blev handlingen (demonstrationen) udført?“ Videre sagde han efter at have omtalt retten til demonstration ifølge den danske Grundlov: „... man bør ikke misbruge denne sin ret. Når jeg føler anledning til at sige det, er det fordi jeg føler mig overbevist om, at de få danske og grønlandske fanatiske venstreorienterede, som har overtalt de unge grønlandere i Danmark til at deltage i demonstrationen, rent faktisk ikke har haft kendskab til den sag, hvorom de grønlandske folkevalgte havde truffet afgørelse, ...“ Det viser helt klart, hvor bange man som grønlandsk politiker kan være over for den grønlandske ungdom specielt i København. Enhver ytring om vort lands skæbne betragter de som et anslag mod deres funktion. Hvilken ret havde han egentlig til at udtale, at grønlanderne i København havde kontakter med frie, politiske organisationer i Danmark? Sagen er den simple, at specielt KIA altid har været imod ethvert samarbejde med danske partier, og at demonstrationen alene var KIA's ansvar og initiativ. M. h. t. kendskabet til de ting KIA har taget stilling imod, så kan der ikke her-

ske nogen tvivl om, at vi blandt den grønlandske ungdom har de største muligheder for at orientere os om, hvad der sker politisk, fordi vi opdrager os selv til at tænke politisk, hvilket indebærer, at vi må forholde os kritisk over for alt, hvad andre mener er rigtigt og anerkendt. Vores viden kommer af de internationale kontakter, som vi gennem flere år har plejet, men som Landsrådet har været bange for, fordi de sandsynligvis er bange for at *vide* mere og bruge denne viden til at finde en nuanceret holdning til vores basale problemer. Hvis Landsrådets sammensætning ikke ændres, og hvis Landsrådet ikke ændrer sin opfattelse af den nu skabte organisation, som vi naturligvis har stor interesse i, så vil der muligvis ske det, at vi politisk må organisere os udenom Landsrådet for at sikre grønlændernes rettigheder, og at denne organisation da må stå uden for det parlamentariske system, sådan som Indianerne og Inuit i Nordamerika er organiseret. Grønlands politiske system er sygt, så længe den bygger på det europæiske mønster, og Landsrådet vil aldrig nogensinde kunne fungere som det grønlandske folks talerør, så længe man går ud fra, at det er europæerne, der har retten på deres side.

Konferencens vigtigste resolution kommer nærmere ind på det område, som er vigtigt specielt i den grønlandske sammenhæng, i en tid, hvor Landsrådet arbejder på en traktat med den danske regering, – den første traktat, som vi nogensinde har indgået med en fremmed magt. Disse år er i det hele taget de vigtigste for os. Hvad indianerne og inuit i Nordamerika har været igennem for

menneskealder siden, er vi først ved at gennemleve nu. Derfor er det så meget desto vigtigere, at vi ser ud over vores egen næse. Kigger ud over verden. Går væk fra Europa, ja, smider lille Danmark ud af vort hoved. Deltager i konferencer ude i verden.

„Indfødte folks liv er lænket til deres land.“ Således starter resolutionen. „Historien om undertrykkelse af indfødte folk er historien om kolonimagters og dominerende nationale befolkningers tilrænselse af indfødtes landområder. For at sikre vores fysiske og kulturelle overlevelse beslutter vi deltagere af den Internationale Konference for Indfødte Folk at:

1. begrebet oprindelige rettigheder må blive accepteret som et bindende princip i international lovgivning. Indfødtes traditionelle landområder må ikke inddrages af nogen, uden at indfødte under frie omstændigheder har samtykket.
2. indfødtes landområder skal anerkendes som områder ejet af indfødte grupper og som områder, over hvilke gruppen har øverste jurisdiktion. Landområderne må ikke inddrages hverken af regering eller private foretagender uden de involverede indfødtes frie samtykke og kun mod adækvat kompensation.
3. indfødtes oprindelige rettigheder og indfødtes ejerskab af landområder skal i alle tilfælde inkludere ejerskab af undergrunden, søer og vande, strand- og kystrettigheder og rettigheder til jagt, fiskeri, fangst og udnyttelse af jordens og vandes produkter.“

Hvis vi sammenstiller denne resolution med Landsrådets principudtalelse i efteråret, så siger Landsrådet, at jorden og undergrunden skal tilhøre „den i Grønland fastboende befolkning“. Hvilket betyder, at man gerne vil dele den med indvandrerne (danskerne). Jeg forstår vanskelighederne ved formuleringen af et sådant krav, fordi vores øjeblikkelige politiske situation ikke tillader andet. Men jeg vil slå fast, at vores eneste redning i denne sag er at fokusere i højere grad på vore rettigheder som en etnisk gruppe. Jeg forudser, hvis resourceudvindingsprojekterne fortsætter med den fart, de har nu, så har vi om en generations tid en befolkningssituation i Grønland, hvor grønlænderne meget let vil komme til at befinde sig i den situation, at vi er i mindretal i forhold til indvandrergruppen. Netop med disse barske perspektiver for øje må vi som en etnisk gruppe allerede fra nu af besegle vore rettigheder som en etnisk gruppe. I Nordamerika ved vi, at indianerne har mistet hovedparten af deres land, og for indianerne lyder det fantastisk, at et indfødt folk skulle byde hvide mennesker hele deres land! Hvide mennesker behøver man ikke at byde, de tager selv! De har også selv taget Grønland. Det er i det hele taget svært at tale om, at vi på nogen fri måde har samtykket, at Greenex, eller dens ejer Cominco Ltd., Vancouver, skulle tage en del af vores land.

Vi står nu i en situation, hvor de grønlandske politikere er ved at begå et overgreb, som kan få helt katastrofale følger. Jeg er alvorlig betænkelig ved politikernes velvilje til at diskutere et hjem-

mestyre, som sandsynligvis vil resultere i, at vi gennem en traktat mister rettigheden til vores jord, undergrund og resourcer. Jeg er heller ikke blind for, at den danske kolonimagt har sat en professor i multinationale selskabers rettigheder som formand i Hjemmestyrekommissionen, og der er ingen grund til at bagatellisere den danske stats interesser.

Jeg er klar over Landsrådets stilling i det danske politiske system. Jeg er også klar over baggrunden for den ældre generations situation. Fra at hylde princippet om lighed mellem danskere og grønlændere i de glade 50-ere og set resultatet i 60-erne, kan det ikke undgås, at disse mennesker må være stærkt tynget af de byrder, som skulle blive resultatet af Danmarks omklamring, og en del samfundsmæssige og psykologiske faktorer gør sig stærkt gældende i deres stillingtagen til de politiske spørgsmål, som de har at gøre med i det daglige. Min forståelse for grønlandske politikere er således stor. Men så snart nogen begynder at tale om den grønlandske ungdoms ret til at ytre sig og sætter spørgsmålstejn ved den, bliver jeg betænkelig og alvorlig bange, for så vil de fleste reagere imod den og stemple den som et unødvendigt angreb, noget der kun kan gavne den danske statsmagt og øge dens muligheder for at manipulere med os.

Vi må se ud i verden. Den største mulighed vi har nu er Indfødte Folks Verdensråd, som alle indfødte folkeslag fra nu af vil få som talerør, som opinionsdanner og som formidler af information om vores rettigheder.

Vores udgangspunkt i den Fjerde Ver-

den (se Helge Kleivans artikel, „Grønland“ nr. 5 – 1973) må være, at vi nægter at anerkende, at vore landområder er blevet frataget os. At ingen europæisk ret gælder m. h. t. Grønland, at danskerne Grundlov i 1953, hvor Grønland blev indlemmet, er uden gyldighed. At vort land er grønlændernes. At vi er et rigt folk. Og ikke et fattigt, der har brug for hjælp. Hele bøtten er vendt. Danskerne princip, når de giver os penge, er, at de selv vil bestemme, hvad de skal bruges til. Om et par år er det os, der giver dem penge. De får pengene fra vore ressourcer, vores land, som de ingen gyldig ejendomsret har til. (Jfr. „Om etnicitet og ejendomsretten til jorden“, Robert Petersen, 1975, Inst. for Eskimologi). Vil det være særlig rart for danskerne, om vi sagde, at vi gerne ville bestemme, hvad de penge, de sandsynligvis vil få fra os, skal bruges til?

For nylig kunne man læse i dagbladet Information, at departementschefen i Grønlandsministeriet har udtalt, at grønlænderne i Umának skal være glade for de skatte kroner de får. At det selvfølgelig har hjulpet Umának økonomisk er klart for enhver. Men, hvem andre kan være så naive at forestille sig, at vi ville nøjes med det? Cominco Ltd., Vancouver, *Canada*, har nu taget vort land i besiddelse, og det må naturligvis tages op igen. Det skal være grønlænderne selv, der bestemmer vilkårene for en eventuel videreførelse. Oliekoncessionernes gyldighed skal der naturligvis også stilles et spørgsmålstejn ved.

Vore erfaringer med Europa har vist

os (hele den Fjerde Verden), at vi ikke kan stole på europæernes opfattelse af verden bygget op af individer, uden at anerkende grupper, specielt etniske grupper. Individets ret til at udnytte andre svagere stillede individgrupper er grundlaget for hele den europæiske kulturs udvikling. Den er uacceptabel for den Fjerde Verdens livsopfattelse. Vores udgangspunkt må altid være den, at vi ikke anerkender nogen som helst europæisk juridisk udlægning af vores situation.

Den tredje verdens nationale befrielse er snart fuldbragt. Nu er turen kommet til den Fjerde Verden, der med sit liv repræsenterer de fundamentale behov, vi selv har, og som er uforenelig med Europas. Vore alliancemuligheder er forskellige, men en ting er sikker, at de ikke findes i nogen eksisterende statsmagt. Fremskridt bliver i Europa forstået på den måde, at det er nogle skridt, man tager imod beherskelse af naturen. Det strider fundamentalt mod den Fjerde Verdens opfattelse. Vi står således over for så fundamentale interessemodsætninger, at det bliver kampen om den ene eller den andens død.

Det skal jo helst ikke blive vores død. Derfor må vi organisere os og samarbejde med andre indfødte folkeslag tværs over statsdannelserne. Tiden vil vise, om Indfødte Folks Verdensråd vil kunne arbejde tilfredsstillende og ikke mindst vinde anerkendelse som en verdensorganisation på FN-niveau. Men perspektiverne er i øjeblikket ikke særlig opmuntrende.

Modet er der. Det er det vigtigste.